

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 18 sierpnia 2010 r.

**Wigierski Park Narodowy
Krzywe 82,
16-400 Suwałki**

W związku z udostępnionym do konsultacji projektem zadań ochronnych dla WPN na 2001 r., Klub Przyrodników uprzejmie przekazuje poniższe wnioski, sugestie oraz pytania. Będziemy wdzięczni za odpowiedź zwłaszcza na punkty, w których prosimy o pogłębienie informacji.

1. Z dużym uznaniem przyjmujemy samą praktykę internetowego udostępniania projektu zadań ochronnych do konsultacji społecznych. Jesteście Państwo pionierami tej praktyki; jednym z kilku parków, które – jak dotychczas – ją stosują. W naszej opinii jest to dowód mądrego i nowoczesnego podejścia do „*uspołecznienia ochrony przyrody*”.
2. Sugerujemy, by załączniku 1 w kolumnie „identyfikacja i ocena zagrożeń” podawać nie tylko nazwę zagrożenia, ale także jego ocenę, tj. jakim elementom przyrody lub krajobrazu zagraża; jakie może mieć skutki gdyby mu nie przeciwdziałać.
3. W załączniku 1 poz. 1 zamiast „*dążenie do opracowania i uzgodnienia planu ochrony*” powinno być „*dążenie do opracowania planu ochrony i uzyskania dla niego społecznej aprobaty*”. Plan ochrony parku narodowego nie jest w obecnym stanie prawnym przedmiotem uzgadniania.
4. Podzielamy pogląd, że najpoważniejszym zagrożeniem WPN jest urbanizacja, w tym zwłaszcza lokalizacja zabudowy poza zwartymi kompleksami. Jednak, oprócz wymienionych sposobów przeciwdziałania, kluczowa wydaje się polityka uzgadniania/nieuzgadniania przez park decyzji WZ. Powinna ona polegać na skrupulatnym, indywidualnym analizowaniu okoliczności przyrodniczych w każdej sprawie, z uwzględnieniem zasady ostrożności obowiązującej przy każdym działaniu dotyczącym środowiska, w związku z członkostwem Polski w UE (art. 191 ust 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej). Sugerujemy odpowiednie uzupełnienie zapisu w zał. 1, poz. 1, kolumna „sposób eliminacji lub ograniczania...”.

Przy okazji uprzejmie zwracamy uwagę, że oprócz brania pod uwagę ewentualnego wpływu zabudowy na park narodowy i na zarządzane obszary Natura 2000, w uzgodnieniach do decyzji WZ należy brać pod uwagę, czy wnioskowana zabudowa nie utrudni osiągnięcia do 2015 r. „dobrego stanu ekologicznego” wód. Naturalność i struktura strefy brzegowej rzek i jezior jest jednym z kryteriów ich stanu ekologicznego. Obowiązek brania pod uwagę w/w zagadnienia wynika z zasady prowsólnotowej interpretacji prawa, w świetle Ramowej Dyrektywy Wodnej

5. W stosunku do zanieczyszczenia wód, zmiany stosunków wodnych, wysychania i murszenia torfowisk, istnieje obowiązek zlikwidowania, a nie tylko ograniczenia tych zagrożeń do 2015 r., wynikający z Ramowej Dyrektywy Wodnej. W stosunku do WPN obowiązek ten obejmuje w szczególności:
- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych w aspektach: hydromorfologicznym (w tym przywrócenie drożności cieków, jeżeli to konieczne), fizykochemicznym i biologicznym,
  - osiągnięcie takiego stanu wód podziemnych, przy którym nie będzie zachodzić przesuszanie się ekosystemów (w tym nie może zachodzić przesuszanie się i murszenie torfowisk),
  - osiągnięcie takiego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, jaki jest potrzebny do uzyskania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony Natura 2000 (stosownie do „potrzeb wodnych” poszczególnych przedmiotów ochrony Natura 2000 – nawet jeżeli wymagałoby doprowadzenia wód do stanu przekraczającego kryteria stanu dobrego),

Program działań WPN na rok 2011 powinien być częścią szerszego programu działań na lata 2011-2015, zaprojektowanego tak, by w 2015 r. cele powyższe zostały rzeczywiście osiągnięte.

Wnioskujemy o wnikliwe rozważenie, czy warunek ten jest rzeczywiście spełniony. Zapisy proponowane obecnie w kolumnie „sposób eliminacji lub ograniczenia...” wydają się opisywać raczej *‘business as usual’*, niż część programu, który w ciągu 4 lat miałby doprowadzić do wyeliminowania zagrożeń i osiągnięcia wymienionych celów.

Zauważyliśmy, że praktycznie wszystkie zadania związane z eliminacją przedmiotowych zagrożeń, są w załączniku nr 2 opisane jako fakultatywne – uwarunkowane uzyskaniem dotacji. Tymczasem, w świetle przytoczonego obowiązku, wydaje się że zadania te powinny być, nawet przy ograniczonych środkach finansowych, zrealizowane obligatoryjnie. Są one znacznie pilniejsze niż wiele innych projektowanych zadań ochronnych (np. niż zabiegi pielęgnacyjne, uzupełnienia i dolesienia w ekosystemach leśnych).

6. Sugerujemy wykreślenie słów „*postulowanie zmiany statusu ochronnego kormorana*”. Obecnie gatunek ten jest pod ochroną częściową, niezrozumiale jest, jaka „zmiana statusu” miałaby więc być proponowana. Ewentualne proponowanie wyjęcia spod ochrony gatunkowej jest bezcelowe, ze względu na obowiązek powszechnej ochrony wszystkich gatunków ptaków, wynikający z dyrektywy ptasiej.

Uprzejmie prosimy o informację, czy obecna presja kormorana na ekosystemy wodne WPN nosi znamiona „nienaturalności”, tj. czy można wskazać czynniki antropogeniczne, które powodują „nadmierny” wzrost populacji kormorana?

7. Uprzejmie prosimy o bliższe wyjaśnienie, na czym dokładnie polega zagrożenie nr 16: „*pogorszenie warunków sanitarnych i tlenowych w strefie trzcinowisk jezior*”, któremu chcielibyście przeciwdziałać przez zimowe wykaszanie części trzcinowisk. Jakie badania dokumentują realność tego zagrożenia? Czy jest ono związane jakimś antropogenicznym zakłóceniem funkcjonowania ekosystemów, np. ich antropogeniczną eutrofizacją? Czy skuteczność proponowanych sposobów przeciwdziałania jest udowodniona? Czy wykaszanie części trzcinowisk nie wpłynie negatywnie na ptaki wykorzystujące biotop naturalnych szuwarów trzcinowych (np. bąk – błotniak stawowy – przedmioty ochrony w zarządzanym obszarze Natura 2000)? Podnoszenie takiego zagrożenia stanowi dla nas novum w ochronie przyrody, zwłaszcza że ekosystemy wodne w warunkach naturalnych funkcjonują doskonale bez tego typu zabiegów.
8. Uprzejmie prosimy o informację, jaka była dotychczas (w kilku ubiegłych latach) intensywność usuwania drzew zasiedlonych przez owady i grzyby, a także jaka część masy tych drzew została pozostawiona w ekosystemach w formie nierozdrobnionej i rozdrobnionej. Będziemy także wdzięczni za bliższą informację o zagrożeniu od owadów i grzybów.
9. Uprzejmie prosimy o informację, dlaczego w ekosystemach wodnych WPN potrzebne są odłowy regulacyjne sielawy i siei?
10. Uprzejmie prosimy o informację, jaka jest długofalowa wizja Parku co do populacji dzika, jelenia i sarny? Czy naprawdę konieczne są odstrzały redukcyjne, zwłaszcza w świetle istnienia w Puszczy

Augustowskiej populacji drapieżników? Jaki jest, a także jaki był w ubiegłych latach rozmiar oraz formy szkód powodowanych przez zwierzyne; jaką redukcję i w jakich miejscach realizowano w latach ubiegłych?

11. Dlaczego ustawienie 3 szlabanów oraz 400m barier drewnianych przy torfowiskach jest uzależnione od uzyskania dotacji? Jeżeli działania te są potrzebne dla ochrony miejsc wrażliwych przed dostępem ludzi, ich wykonanie jest obowiązkiem Parku, pilniejszym niż wiele innych projektowanych zadań ochronnych. Jeżeli natomiast nie są do tego potrzebne, to nie powinny być realizowane nawet z dotacji.
12. Ustalona „liczba osób mogących jednocześnie przebywać na szlakach turystycznych i ścieżkach dydaktycznych” odpowiada 55 osobom na kilometr szlaku, tj. w przypadku równomiernego rozproszenia turystów, jedna osoba byłaby oddalona od kolejnej o mniej niż 25 m! Przy takim natężeniu ruchu na szlakach, szlaki stanowiłyby z pewnością istotną barierę ekologiczną dla fauny! Oznacza to, że udostępnienie parku do turystyki w proponowanym rozmiarze, oddziaływałoby negatywnie na jego przyrodę.
13. Wnioskujemy o wydzielenie w osobne pozycje:
  - udostępnienia rzeki Czarna Hańcza do kajakarstwa,
  - udostępnienia tafli wodnej jezior do ruchu turystycznego (żeglarstwa, innych jednostek pływających),
  - udostępniania jezior w okresie ich zlodzenia do ruchu turystycznego,
  - udostępnienia wód do wędkowaniaUprzejmie prosimy o informację, dla każdej z tych form aktywności osobno: jakie akweny są do niej udostępnione, na jakich zasadach szczególnych, oraz z jakimi limitami ilościowymi.
14. Ustalenia dotyczące udostępnienia Parku do celów edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych wymagają analizy z punktu widzenia oddziaływania przyjętego zakresu udostępnienia na cele i przedmioty ochrony zarządzanych obszarów Natura 2000. Naszym zdaniem nie jest konieczne formalne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania tego elementu zadań ochronnych na środowisko w trybie określonym ustawą z 3 października 2008, ale analiza taka powinna zostać wykonana z zastosowaniem wymogów merytorycznych względem „właściwej oceny” o której mowa w art. 6(3) dyrektywy siedliskowej, przynajmniej streszczona w uzasadnieniu projektu zadań ochronnych i uwzględniona przez Ministra przy ustanawianiu zadań ochronnych. Obowiązuje przy tym zasada ostrożności, tj. poszczególne formy udostępnienia mogą być dopuszczone tylko wtedy, gdy uzyska się pewność (zostaną rozwiane wszystkie racjonalne wątpliwości), że nie pogorszą one stanu przedmiotów ochrony Natura 2000 ani nie będą powodować znaczącego niepokojenia chronionych w obszarach Natura 2000 gatunków.
15. Uprzejmie prosimy o informację, czy WPN rozważa zwiększenie powierzchni ochrony ścisłej? Obecnie ta forma ochrony jest stosowana na stosunkowo niewielkiej części powierzchni Parku.

z poważaniem